

DE ITERATIS APUD HOMERUM.*)

Non multum ad dirimendam litem, quae inter doctos de compositione carminum Homericorum est, conferre mihi videntur, qui scribendi artem, sine qua istiusmodi poemata condi potuisse negant, vel remotissimae antiquitati vindicare student. Nam ignotum illis poetis fuisse usum litterarum non modo silentium eorum de scriptura testatur, siquidem quae Proeti tristia signa in Iliade memorantur non dubium videtur quin aut non fuerint litterae, aut, si fuerunt, quae vis et ratio earum esset, latuerit poetam, verum etiam clamat tota antiquae poesis epicae natura iudiciis apertissimis. Nam et conformatio coniunctioque sententiarum, et orationis ad numeros accommodatio, et vocabulorum ornantium adiectio, et praedicatorum rebus commemoratis additorum positura, evidentissime eo conspirant, ut non ad legendum, sed ad audiendum facta esse carmina illa appareat. Etenim quae solis auribus percepta delectare volumus, ea, quoniam vox, simulatque audita est, irrevocabilis abiit, ante omnia oportet plana et perspicua esse, ut sequi recitantem commode possint audientes, nec moretur eos aliquid, avertatque attentionem a proxime succedentibus: sic enim fatigaret magis auditio mentes quam afficeret voluptate. Hinc omnis oratio maxima simplicitate ex brevibus membris contexta est, quae neque inter se implicata sunt, nec longos verborum connexus efficiunt, sed alia aliis deinceps adiuncta singula per se constant, ita ut, si quando interpositis alienis suspensa

---

*) Edita est a. 1840.

maneat sententia, nunc ab novo initio quae reliqua erant adiiciantur, nunc ipsa vocis temperatione quae intermedia sunt distinguantur a ceteris: cuiusmodi exemplum est in Iliad. XIII. 674—680. Deinde quae narrantur ita solent describi, ut semper ex praegressis aliqua pars repetatur: quo fit ut et ea quae iam audita sunt facilius retineantur firmiterque imprimantur animis, et laxius atque remissius fluat oratio, quam si novis semper constipatis attentionem difficilem et molestam redderet. Ad eandem consuetudinem pertinet quem grammatici vocant *τρόπος ἐτυμολογικός*, quum quod uno vocabulo dictum est pluribus explicatur, ut

*κύνες κηρессиφορήτους,
οὓς Κῆρες φορέουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν·
δώδεκα δ' ἵππους,*

πηγούς, ἀθλοφόρους, οἱ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

Mirifice porro et recitanti poetae memoriam et audientibus facilitatem perceptionis adiuvat summa illa orationis cum numeris versuum conspiratio, cuius haec virtus est, ut, quum fere singulis versibus versuumque partibus singulae sententiae absolvantur, ipsi numeri terminos constituent, quos intra conclusae esse debeant sententiae. Itaque etiam qui loquentes introducuntur, integro versu et incipiunt verba facere et perorant: idque factum est eo quoque loco, quo solo ex obliqua oratione in rectam transitur, Iliad. IV. 303. Eodem referendae sunt alloquendi formulae integrum versum explentes, ut

Ἄτρείδη κύδιστε, ἀναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον.

Omninoque plurimum conferunt ad hanc orationis cum numeris convenientiam vocabula ornatui destinata, quibus quum veluti vacua in sententiis spatia impleantur, non solum oportunitas praebetur membra orationis usque ad finem versus producendi, sed etiam, quod ita stabilia sunt ista vocabula, ut cognominum instar sint, ornant illa quidem orationem, sed, quoniam saepe nihil faciunt ad ea quae quoque loco narrantur, non exposcunt sibi diligentiam singularem audientium. Denique etiam quae sic in describendis ornandisque rebus adiiciuntur, ut adverti animum postulent, quum situ suo in initiis versuum separentur a praegressis, simul et dispescunt orationem in membra numeris accommodata, et faciunt ut omnia per partes descripta clarius pateant: ut,

*κνημίδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμησιν ἔθηκε,
καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφουρίοις ἀραρυίας.*

Qualia qui sic scripta dederunt, ut nullam in fine prioris versus interpunctionem ponerent, non perspectam habuerunt artem poesis epicae. Id quum sermonis ratio ostendat, quae, si non interpungeretur, praeposito adiectivo *καλὰς κνημίδας* dici postulare, tum apertius alia exempla declarant, ut Iliad. XI. 3.

*Ζεὺς δ' Ἐριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν.*

Non posita enim interpunctione aliquam de pluribus gravem Eridem misisse videretur Iuppiter, qui dicendus erat hanc quae una est Eridem misisse, gravem illam, belli signum in manibus gestantem. Itaque etiam Iliad. XI. 489. distinguendum erat:

*Αἴας δὲ Τρώεσιν ἐπάλμενος εἶλε Δόρυκλον,
Πριαμίδην, νόθον υἱόν.*

Et sic aliis non paucis in locis. Haec omnia ut soli auditioni factam esse illam poesin produnt, sic etiam ostendunt quam facile fuerit istiusmodi carmina ex tempore fundere: ex quo apparet ne opus quidem fuisse litteris, ut conderentur carmina, quae et memoria retineri facillime a poeta possent, et, si quid excidisset, paratam haberent ad supplendum materiam amplissimam. Id longe aliter se habet apud eos poetas, qui carmina sua scripto consignarunt, nisi si qui artem illam Homeri diligenter sunt imitati: id quod felicissime cessit Quinto Smyrnaeo. Verissime enim Caesar de B. G. VI. 44. ubi Druidum discipulos magnum numerum versuum ediscere iussos narrat, ut ne litteris confisi minus memoriae studerent, fere plerisque accidere dicit, ut praesidio litterarum diligentiam in perdiscendo ac memoriam remittant.

Consequens fuit illius quam exposui rationis, ut veteres illi poetae saepenumero in eadem re eadem verba eosdemque versus iterarent, quod vitatum est ab illis, qui scripto carmina sua expoliverunt. Sed iterationum in Homericis carminibus tanta et multitudo et varietas est, ut non de omnibus idem statuendum videatur. Nam quum et natura sua differant inter se nec causas habeant easdem, aliae earum necessariae sunt, aliae supervacancae; aliae certae, aliae incertae; aliae placent, aliae displicent; aliis nihil

offendimur, aliae ne ferendae quidem videntur. Quam iterationum dissimilitudinem qui consideret, facile credo talem esse reperiet, ut et ipsa aliquid conferat ad convellendam opinionem eorum, qui temere discerpi carmina Homeri queruntur. Volo huius rei rationem paucis adumbrare: non enim de exhaurienda cogitare poterit, nisi qui se speret omnem carminum illorum compositionem ita in suas partes resoluturum, ut quid cuique parti tribuendum sit satis probabiliter definiatur.

Ac primo quae per ipsum rerum narrandarum ordinem saepius redeunt, per se patet rectius iisdem quam aliis verbis dici. Molesta enim esset variatio, exilemque magis diligentiam poetae, quam occupatum gravioribus animum proderet. Itaque nemo non probabit, si talia iterantur, quale hoc est:

δούπησεν δὲ πεσῶν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Pertinent ad hoc genus etiam comparationes eiusmodi, quae quod cuivis facile in mentem veniant, propemodum pro usitatis formulis habentur, ut ὥστε νόημα de celeritate dictum, vel de praecipitato ἀρνευτῆρι ἐοικώς.

Diversum ab his genus est, quo mandata iisdem verbis, quibus accepta sunt, perferuntur: quod ut antiquae simplicitatis est, ita eo quoque commendatur, quod alioqui parum fidus esse nuntius videretur. Simile est, quod Telemachus Od. II. 215 seqq. iisdem verbis quid factururus sit dicit, quibus I. 281 seqq. eum monuerat Minerva, quodque idem IV. 322. Menelaum iisdem verbis orat, quibus usus erat apud Nestorem III. 92 aut quum de Alcinoos lacrimare Ulixem vidente eadem verba usurpantur VIII. 93, 532 aut quum de coorta tempestate eadem dicit Ulixes XII. 403. XIV. 304. Nimium vero esse arbitror, quod quinque versus ter positi sunt Iliad. II. 11, 28, 65 quibus etsi non offensum video C. Lachmannum, cuius viri iudicio plurimum tribuo, tamen videor mihi in ea re duorum carminum vestigia deprehendere.

Similis aliarum iterationum ratio est. Nam quod multis in locis antiqui interpretes adnotarunt, versus aliquos ex aliis locis illatos esse, id etiam latius patet. Vix enim dubitari potest, quin quaedam horum exemplorum ab iis profecta sint, qui diversa carmina in unum coniungentes haec duo quae nunc habemus magna poemata condiderunt. Eo sat

certis indiciis refero, quae Iliad. XI. 658 seqq. XVI. 23 sqq. item quae XI. 794 seqq. XVI. 36 seqq. leguntur.

Quemadmodum, ut supra dictum est, in rebus vulgari-
bus, quarum saepius memorandarum usus venit, eadem
verba usurpari consentaneum est, sic idem cadit etiam in
ea, quae praecipuam quamdam gravitatem et singulare pon-
dus habent. Sed id eiusmodi est, ut in epico carmine vix
alibi locum inveniatur, quam quum aliquid solito maius ac
difficilius dicendum est: ut quum Homerus II. II. 484, XI.
248, XIV. 508, XVI. 112 dixit:

ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι.

Alia, sed similis ratio est, si scriptor carminis didactici earum
aliquam sententiarum repetit, quae praecipuum placitum ad-
monitionemve non obliviscendam continent, ut apud Lucreti-
um quater legimus: [I. 143 sq., II. 59 sq., III. 91 sq., VI. 39 sq.]

*hunc igitur terrorem animi tenebrasque necesse est
non radii solis neque lucida tela diei
discutiant, sed naturae species ratioque.*

Id eum exemplo Empedoclis fecisse non dubium videtur.

Aliud genus est eorum, quae in carminibus Homericis
imitando iterata inveniuntur: quae sunt eiusmodi, ut si non
poetas diversos, certe carmina separatim facta testentur.
Nihil enim impedit quin credamus aliquem poetam quos uno
in carmine versus posuisset, iis usum esse etiam in alio.
Huiusmodi sunt quae leguntur in Odyss. XI. 446 seqq. et
XXIV. 87 seqq. de quo loco dixi in dissertatione de *ἄν* par-
ticula p. 39. Talia aliquoties in comparationibus inveniuntur,
ut Iliad. XI. 444 et XII. 149, item XI. 554 et XVII. 657
quibus in locis pleraque iisdem verbis sunt exposita. Fera-
mus fortasse, si quid huiusmodi paucis verbis continetur, ut
illud de lacrimante Iliad. IX. 14. XVI. 3.

ὥστε κρήνη μέλανυδρος

ἦτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης ὄνοφερὸν χέει ὕδωρ.

Quid vero de sex versibus dicamus, quibus Iliad. VI. 506,
XV. 263, equus describitur, aut de illis quinque, quibus XIII.
389 et XVI. 482 vir cadens in proelio cum arbore compara-
tur? Magis etiam absonum est, quod quae Iliad. XIII. 23—35
de Neptuno dicta sunt, VIII. 41—50 mutatis quae necessario
mutanda erant, ad Iovem translata videmus. Eadem perversi-
tate in Odyssea V. 8. Minerva Mentoris verbis, quae sunt

in II. 230 utitur. Sic etiam praeclaros illos versus Iliad. XXII.209.

*καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε ταηλεγέος θανάτοιο,
τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἔκτορος ἵπποδάμοιο·
ἔλκε δὲ μέσσα λαβῶν· ὅς περ δ' Ἔκτορος αἴσιμον ἤμαρ,*

VIII. 69. Achivis aptavit, qui istam carminis partem ex Homericis versibus composuit. Quae qui accurate consideraverit, quid aliud quam ornamenta esse ex antiquiorum poetarum carminibus decerpta fateri cogetur?

Sed progrediendum est longius. Nam videntur etiam iterationes factae esse, quibus non eadem sententiae eademque verba iterarentur, sed modus dumtaxat narrandi repereretur, substitutis aliis pro iis quae omitterentur. Quum enim in comparationibus fere ab una re similitudo peteretur, nisi ubi duo similia coniunguntur, ut *κάπριος ἢ ἑλέων*, vel *πλαγγὴ χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων*, quibusdam in locis alia aliam sequitur comparatio. Ac sane vel per se habent eiusmodi exempla quo suspecta reddantur. Nam quum illustrandi ornandique causa adhibeantur comparationes, haut recte facere videtur poeta, qui coniunctis duabus imaginibus altera alteram debilitat, animosque audientium in diversa trahit, ut nesciant utri similis sit id quod comparando illustrabatur. Mirum profecto foret, si id latuisset illos poetas, apud quos nunc istiusmodi exempla inveniuntur. Quod si recordamur, id quod multis iisque minime ambiguis documentis constat, rhapsodos, qui veterum poetarum carmina recitabant, eas potissimum partes, quae ornatui factae erant, pro suo arbitrio tractasse, quaeque vel minus placebant, vel splendidius dici potuisse viderentur, cum aliis commutasse, non multum opinor dubitabimus quin distinguere diversorum poetarum versus debeamus. Insigne exemplum est Iliad. XIX. 372.

*ἀμφὶ δ' ἄρ' ὄμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον,
χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε
εἴλετο· τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἠὔτε μήρης.
ὡς δ' ὅτ' ἄν ἐκ πόντοιο σέλας ναύτησι φανήη
καιομένοιο πυρός· τὸ δὲ καίεται ὑπόθ' ὄρεσφιν,
σταθμῶ ἐν οἰοπόλῳ· τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φίλων ἀπάνευθε φέρουσιν·*

ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος σάκεος σέλας αἰθέρ' ἴκτανεν,
καλοῦ, δαιδαλέου.

Quis non videt, si clipeus Achillis cum fulgore lunae comparatur, refutari illam similitudinem adiecta descriptione alius multo magis fulgentis flammae? Ex quo facile licet existimare, diversorum haec poetarum esse, quarum alter sola lunae similitudine usus fuerit, alter autem non posuerit hunc qui de luna est versum. Non minus memorabile exemplum praebent haec Iliad. XI. 548.

ὡς δ' αἰθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
ἔσσεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιώται,
οἶτε μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρος ἐλέσθαι,
πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὃ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
ἰθύει, ἀλλ' οὔτι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἀκοντες
ἀντίοι ἀΐσσοσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
καϊόμεναί τε δεταί, τὰς τε τρεῖς ἐσσύμενός περ·
ἦ ᾧθεν δ' ἀπο νόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
ὡς Αἴας τότ' ἀπὸ Τρώων τετιημένος ἦτορ
ἦιε, πόλλ' ἀέκων· πέρι γὰρ διέ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

p. 9

ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβήσατο παιδάς,
νωθῆς, ᾧ δὴ πολλὰ πέρι ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη,
κείρει τ' εἰσελθῶν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε νηπιῆ αὐτῶν
σπουδῆ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεὶ τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·
ὡς τότ' ἔπειτ' Αἴαντα μέγαν, Τελαμώνιον υἱόν,
Τρῶες ὑπέφθυμοι τηλέκλητοί τ' ἐπίκουροι,
νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον σάκος, αἰὲν ἔποντο·

Utraque egregia imago est: sed qui alteram fecit, non usus esse altera videtur: tam inter se dissimiles sunt. Ut haec propter nimiam dissimilitudinem, sic propter nimiam similitudinem non est credibile ab uno poeta profecta esse, quae Iliad. II. 144. leguntur:

κινήθη δ' ὕγορή, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μὲν τ' Εὐρὸς τε Λότος τε
ᾠρορ' ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελῶν.

ὡς δ' ὅτε κινήσῃ Ζέφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθῶν,
λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπι τ' ἡμῦνι ἀσταχύνεσσι
ὡς τῶν πᾶσ' ἄγορῆ κινήθη.

Non dubito idem contendere de eo loco in quo tot quot nullo in alio coniunctae sunt comparationes, II. 455.

455 ἤντε πῦρ αἰδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ἕλην
οὔρεος ἐν κορυφῆς, ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγῆ·
ὡς τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίῳ
αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἴεν.

p. 10 τῶν δ', ὡς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλά,

460 χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἄσιῳ ἐν λειμῶνι, Καῦστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πετερυγέσσιν,
κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμῶν·
ὡς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων

465 ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμανδρίον· αὐτὰρ ὑπο χθῶν
σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
ἔσταν δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι,
μυριοί, ὅσα τε φύλλα καὶ ἄνθηα γίννεται ὄρη.

ἤντε μυριάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά,

470 αἶτε κατὰ σταθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν
ὄρη ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάρος ἄγγεα δεύει·
τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι κρηκομῶντες Ἀχαιοὶ
ἐν πεδίῳ ἴσταντο, διαῤῥαῖσαι μεμαῶτες.

τοὺς δ', ὡς τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες

475 ῥεῖα διακρίνωσιν, ἐπεὶ κε νομῶ μίγέωσιν·
ὡς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα,
ὕμνιηνδ' ἰέναι· μέτα δὲ κρείων Ἀγαμέμνων,
ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἱελοσ Διὶ τερπικεραυνῷ,
Ἄρει δὲ ζώνην, στέρον δὲ Ποσειδάωνι.

480 ἤντε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔσοχος ἔπλετο πάντων,
ταῦρος· ὃ γὰρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀρομένησιν·
τοῖον ἄρ' Ἀτρεΐδην θῆκε Ζεὺς ἡματι κείνῳ,
ἐκπρέπε' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔσοχον ἠρώεσσιν.

Apertum est versus 467. 468. et iis quos nunc sequuntur et versui 458. subiungi potuisse: sed qui poetae iis usi sunt, certo non fecerunt versus 469—473. Habemus ergo, nisi vehementer fallor, hic quattuor poetarum versus, quorum quisque pro suo sensu exercitum ad pugnam exeuntem descripsit. Quamquam haud scio an admirator aliquis eius carminum Homericorum formae, quam ab antiquis traditam accepimus, argumenta sit conquisiturus, quibus pro contraria sententia cum aliqua specie pugnari possit. At sunt alia,

quae vel pertinacissimo antiquae auctoritatis defensori assensionem extorqueant. Non utar illis, quae apte dicit Telemachus, procos ex domo sua abire iubens, *Odys.* II. 439. non apte autem I. 374. sed quis ferat *Odys.* XVI. damnatos^{p. 44} iam a Zenodoto versus 281—298. qui importunissimo loco positi sunt, sumpti ex XIX. 5. ubi pars eorum potissima suam habet 'sedem? Ficta narrat Ulixes apud Eumaeum *Odys.* XIV. 499. et apud Penelopam XIX. 472. Utroque loco se Cretensem esse ait, sed in priore Castoris, in altero Deucalionis filium: haec recte, quod vera dicere nolenti quidvis fingere licebat. Sed si fingeret, cur, ubi se de Ulixee audivisse dicit, eadem Penelopae quae Eumaeo refert, licet paullum mutato ordine? nam quae XIV. 323—330. leguntur, in XIX. scripta sunt v. 293—299. quae autem XIV. 334—335. in XIX. sunt v. 288—292. Alia potius poeta, si delectare auditorem vellet, fingere debebat, non iterum ponere, quae iam dicta essent, eoque minus, quod ficta non habent gratiam nisi a novitate. At non solum haec repetit Ulixes, sed quae XIV. 258. narrat, iterat etiam apud procos XVII. 427—444. Cuiusmodi iterationes aut magnae ingenii paupertatis aut insignis negligentiae documenta sunt: quod contra si in diversis carminibus eadem posita fuerunt, non est quod quis vituperet, quia si eiusdem poetae sunt, nihil impediabat quin alio tempore et coram aliis auditoribus recitaret quae his nova viderentur; sin diversorum poetarum, exornare iis sua carmina licebat aliunde depromptis versibus, quae tum omnium videtur poetarum consuetudo fuisse. Nullum vero incredibile exstat iterationis exemplum, quam *Odys.* IV. 643—649. XV. 443—449. quibus versibus Menelaus craterem describit, quem hospitii causa donaturus sit Telemacho. Nam ne commemorem, quam parum veri simile sit, quod narratio illa quae de Telemachi apud Menelaum commoratione est, abrupta IV. 624. demum in XV. interpositis undecim rhapsodiis ad finem perducitur, illud plane absurdum est, istis quos dixi versibus id quod semel factum est his referri. Atque hoc quidem tam manifestum est, ut ex eo de ceteris quae similia attulimus existimari possit. Ergo omnino triplex iteratorum genus est, unum, quae sunt verae iterationes, factae ab uno poeta in eodem carmine propterea, quod alia substituere vel exilis diligentiae vel pravi iudicii

fuisset; alterum, quae videntur iterationes esse, sed non sunt, quum quis poeta vel alius poetae vel suis ipsius ex alio carmine versibus utitur; tertium denique, quae iterationes quidem sunt, verum illae non ab ipsis poetis, sed ab illis profectae, qui ex diversis carminibus Iliadem et Odysseam p. 13 componentes nunc servarunt quae ex uno carmine in aliud erant translata, nunc ipsi, ut hiantia conglutinent, lacunas ex aliis locis compleverunt. Atque illius quidem generis, quod positum est in utendis alienis, plura haberemus exempla, si alia ad nostram aetatem pervenissent antiquissimorum poetarum carmina. Eorum quaedam vestigia in ipsis Homericis inveniuntur.

Fuit quoddam p̄rvetustum carmen de Nestoris rebus gestis, ex quo in XI. et XXIII. libro Iliadis aliquid conservatum est, ac nescio an ipsis poetae illius verbis. Magnam enim partem sermonis, quem in XI. habet Nestor, ita ab Homericis discrepare, ut manifestissime alium poetam prodatur, iam in praefatione hymnorum indicavi: persecutusque est hanc rem diligenter singulari dissertatione Aemilius Pinzgerus edita Ratiboriae a. 1836. Alia horum pars continetur XXIII. v. 629—642. Utraque insigni exemplo monstrat quomodo alienis et usi et abusi sint poetae etiam antiquissimi. In utraque sermo est de Molionidis, de quibus quae Hesiodus rettulisse dicitur, nihil sunt aliud quam commenta ex male intellectis veteris poetae verbis hausta. Nam quum Homerus quos Iliad. XI. 709. *Μολίονε*, XXIII. 638. autem *Ἀκτορίωνε* vocat, XI. 750. coniuncto utroque nomine *Ἀκτορίωνε Μολίονε* dixerit, Hesiodus matrem iis fuisse credidit Molionen, quod nomen in Apollonii lexico et apud Pausaniam V. 2, 2. bis sine librorum discrepantia, et VIII. 14, 9. ubi unus tantum codex cum impressis *Μολιόνης* habet, *Μολίνης*, sed perperam, scriptum est. Molione dicta est ab Ibyco, Apollodoro, scholiastis Homeri ad XI. 709. Pindari ad Ol. X. 28. 29. Atque Apollodorus II. 7, 2. 2. p. 240. ita scribit: *παῖδες δὲ ἦσαν Μολιόνης καὶ Ἀκτορος, ἐλέγοντο δὲ Ποσειδάωνος. Ἄκτωρ δὲ ἀδελφὸς ἦν Αὐγέου.* Vehementer torsit grammaticos illud *Ἀκτορίωνε Μολίονε*. Apollonius in lexico p. 143, 21. *Μολιόνες, μαχηταί, ἀπὸ τῆς κατὰ μάχην γενομένης μολήσεως ἢ ἀπὸ τοῦ συνεχῶς μολίσκειν εἰς μάχην· ἀπὸ γὰρ μητρὸς οὐδένα σημαίνει Ὀμηρος. Ἡσίοδος δὲ ὡς Μολίνης υἱὸς γεγονότας*